

22001A0718(01)

L 194/39

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

18.7.2001

КОНВЕНЦИЯ ЗА УЕДНАКВЯВАНЕ НА НЯКОИ ПРАВИЛА ЗА МЕЖДУНАРОДНИЯ ВЪЗДУШЕН ПРЕВОЗ

ДЪРЖАВИТЕ — СТРАНИ ПО ТАЗИ КОНВЕНЦИЯ,

КАТО ПРИЗНАВАТ значителния принос на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., наричана по-долу „Варшавска конвенция“, и другите свързани с нея документи за хармонизирането на международно частно въздушно право;

КАТО ПРИЗНАВАТ необходимостта от осъвременяване и обединяване на Варшавската конвенция и свързаните с нея документи;

КАТО ПРИЗНАВАТ значението на осигуряването на защита на интересите на потребителите при международния въздушен превоз и необходимостта от справедливо обезщетение въз основа на принципа на възстановяване;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ желанието за системно развитие в дейността на международния въздушен транспорт и безпрепятствено придвижване на пътници, багаж и товари в съответствие с принципите и целите на Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, приета в Чикаго на 7 декември 1944 г.;

УБЕДЕНИ, че колективните действия на държавите за по-нататъшна хармонизация и систематизиране на някои правила, уреждащи международния въздушен превоз, чрез нова конвенция са най-подходящото средство за постигане на справедливо равновесие на интересите,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Приложно поле

1. Тази конвенция се прилага за всякакъв международен превоз на хора, багаж или товари, извършван с въздухоплавателно средство срещу възнаграждение. Тя се прилага също и за безвъзмезден превоз с въздухоплавателно средство, извършван от предприятие за въздушен транспорт.

2. Изразът „Международен превоз“ по смисъла на тази конвенция е всеки превоз, при който, съгласно договора между страните, мястото на заминаване и местоназначението, независимо дали има прекъсване на превоза или претоварване, се намират или на териториите на две държави — страни по конвенцията, или на територията само на една държава — страна по конвенцията, ако е договорено място за спиране на територията на друга държава, дори ако тази държава не е държава — страна по конвенцията. Превозът между два пункта на територията само на една държава — страна без договорено място за спиране на територията на друга държава не се счита за международен превоз по смисъла на тази конвенция.

3. Превозът, извършван от няколко последващи превозвачи, се счита по смисъла на тази конвенция за един цялостен превоз, ако се разглежда от страните като единична операция, независимо дали е договорен под формата на единичен договор или поредица от договори, и не губи международния си характер само поради факта, че един договор или поредица от договори следва да бъдат изпълнени изцяло на територията на една и съща държава.

4. Тази конвенция се прилага и за превоза, описан в глава V, при определените там условия.

Член 2

Превоз, извършван от държава, и превоз на пощенски пратки

1. Тази конвенция се прилага за превоз, извършван от държавата или от създадени със закон държавни органи при условие, че отговаря на предвидените в член 1 условия.

2. При превоза на пощенски пратки превозвачът е отговорен само пред съответната пощенска администрация в съответствие с правилата, уреждащи взаимоотношенията между превозвачите и пощенските администрации.

3. С изключение на предвиденото в параграф 2 на този член, разпоредбите на тази конвенция не се прилагат спрямо превоза на пощенски пратки.

ГЛАВА II

Документация и задължения на страните във връзка с превоза на пътници, багаж и товари

Член 3

Пътници и багаж

1. При превоз на пътници се издава индивидуален или групов документ за превоз, който съдържа:

- а) означение на мястото на заминаване и местоназначението;
- б) ако мястото на заминаване и местоназначението се намират на територията само на една държава — страна, като същевременно са договорени едно или повече места за спиране на територията на друга държава — означение на поне едно такова място за спиране.

2. Издаването на документа, посочен в параграф 1, може да бъде заменено от всяко друго средство, което запазва посочената в този параграф информация. Ако се използва такова друго средство, превозвачът предлага да предостави на пътника писмено изложение на така съхранената информация.

3. Превозвачът издава на пътника етикет за идентификация на багажа за всяка единица регистриран багаж.

4. На пътника се дава писмено уведомление за това, че доколкото тази конвенция е приложима, тя урежда и може да ограничава отговорността на превозвачите в случай на смърт или увреждане и на унищожаване, загуба или щета на багаж и на забавяне.

5. Неизпълнението на разпоредбите на предходните алинеи не засяга съществуването или валидността на договора за превоз, който, независимо от това, е подчинен на правилата на тази конвенция, включително онези, отнасящи се до ограничаване на отговорността.

Член 4

Товари

1. При превоза на товари се издава въздушна товарителница.
2. Издаването на въздушна товарителница може да бъде заменено от всякакво друго средство, което запазва данните за превоза, който следва да бъде извършен. Ако се използва такова друго средство, превозвачът издава на изпращача, ако това бъде поискано от изпращача, квитанция за товара, която позволява идентифициране на пратката и достъп до информацията, съдържаща се в данните, съхранени чрез това друго средство.

Член 5

Съдържание на въздушната товарителница или квитанцията за товар

Воздушната товарителница или квитанцията за товар съдържат:

- а) обозначение на мястото на заминаване и местоназначението;
- б) ако мястото на заминаване и местоназначението се намират на територията само на една държава — страна, като същевременно са договорени едно или повече места за спиране на територията на друга държава — означение на поне едно такова място за спиране; и
- в) обозначение на теплото на пратката.

Член 6

Документи, свързани с естеството на товара

В случай на необходимост от изпълнение на формалностите, установени от митнически, полицейски и подобни държавни органи, от изпращача може да се изиска да издаде документ, в който се посочва естеството на товара. Тази разпоредба не поражда дълг, задължение или отговорност за превозвача.

Член 7

Описание на въздушна товарителница

1. Въздушната товарителница се изготвя от изпращача в три оригинални екземпляра.
2. Първият екземпляр се обозначава „За превозвача“; той се подписва от изпращача. Вторият екземпляр се обозначава „За получателя“; той се подписва от изпращача и от превозвача. Третият екземпляр се подписва от превозвача, който го предава на изпращача след приемане на каргото.
3. Подписите на превозвача и на изпращача могат да бъдат напечатани или поставени с печат.
4. Ако по искане на изпращача въздушната товарителница бъде изготвена от превозвача, се счита до доказване на противното, че превозвачът е действал от името на изпращача.

Член 8

Документация за множество пакети

Когато има повече от един пакет:

- а) превозвачът на товара има право да изиска от изпращача да изготви отделни въздушни товарителници;
- б) изпращачът има право да изиска от превозвача да издаде отделни квитанции за товар, когато се използва другото средство, упоменато в член 4, параграф 2.

Член 9

Неспазване на изискванията към документацията

Неспазването на разпоредбите на член 4 до член 8 не засяга съществуването или валидността на договора за превоз, който независимо от това е подчинен на правилата на тази конвенция, включително онези, отнасящи се до ограничаване на отговорността.

Член 10

Отговорност за сведенията в документацията

1. Изпращачът е отговорен за точността на сведенията и заявленията относно товара, вписани от него или от негово име във въздушната товарителница, или предоставени от него или от негово име на превозвача, за да бъдат вписани в квитанцията за товар или внесени в данните, съхранени чрез другото средство, посочено в член 4, параграф 2. Горното важи и когато лицето, действащо от името на изпращача, е агент и на превозвача.

2. Изпращачът обезщетява превозвача за всички вреди, понесени от него или от всяко друго лице, пред което превозвачът е отговорен, вследствие на нередовност, неточност или непълнота на сведенията и заявленията, представени от изпращача или от негово име.

3. При условията на разпоредбите на параграф 1 и 2 на този член превозвачът обезщетява изпращача за всички вреди, понесени от него или от друго лице, пред което изпращачът е отговорен, вследствие на нередовност, неточност или непълнота на сведенията и заявленията, вписани от превозвача или от негово име в квитанцията за товар или в данните, съхранени чрез другото средство, посочено в член 4, параграф 2.

Член 11

Доказателствена стойност на документацията

1. Въздушната товарителница или квитанцията за товар до доказване на противното са доказателство за сключването на договора, приемането на товара и условията за превоз, посочени в тях.

2. Всички сведения във въздушната товарителница или в квитанцията за товар относно теглото, размерите и опаковката на товара, както и тези, отнасящи се до броя на пакетите, до доказване на противното, са доказателство за заявените факти; тези, които се отнасят до количеството, обема и състоянието на товара, не представляват доказателство срещу превозвача с изключение на случаите, в които те са били проверени от превозвача в присъствието на изпращача и във въздушната товарителница или в квитанцията за товара е посочено, че са били проверени или се отнасят до очевидното състояние на товара.

Член 12

Право на разпореждане с товара

1. Изпращачът има право, при условията на неговата отговорност за изпълнение на всички негови задължения по договора за превоз, да се разпорежда с товара, оттегляйки го на летището на заминаване или на местоназначение, задържайки го по време на пътуването при някое кацане, изисквайки товарът да бъде доставен на местоназначението или, по време на пътуването, на друго лице, което не е първоначално посоченият получател, или изисквайки товарът да бъде върнат на летището на заминаване. Изпращачът не трябва да упражнява това си право на разпореждане по начин, който е в ущърб на превозвача или други изпращачи, и трябва да възстанови всички разходи, причинени от упражняването на това право.

2. Ако е невъзможно да се изпълнят нарежданията на изпращача, превозвачът трябва незабавно да информира изпращача за това.

3. Ако превозвачът изпълни нарежданията на изпращача за разпореждане с товара, без да изиска представяне на екземпляр от въздушната товарителница или квитанцията за товар, издадени на последния, превозвачът е отговорен, запазвайки правото си на регрес към изпращача, за всички вреди, които могат да бъдат причинени от това на всяко лице, което законно притежава този екземпляр от въздушната товарителница или квитанцията за товар.

4. Правото, предоставено на изпращача, се прекратява от момента на възникване на правото на получателя по член 13. Независимо от това, ако получателят откаже да приеме товара или ако с него

не може да бъде установена връзка, изпращачът отново придобива правото си на разпореждане.

Член 13

Доставка на товара

1. С изключение на случаите, когато изпращачът е упражнил правото си по член 12, получателят има право при пристигане на товара в местоназначението да изиска от превозвача да му предаде товара при заплащане на дължимите разходи и при спазване на условията на превоза.

2. Задължение на превозвача е веднага да уведоми получателя за пристигането на товара, освен ако не е уговорено друго.

3. Ако превозвачът признае загубването на товара или ако товарът не е пристигнал след изтичане на 7 дни след датата, на която е трябвало да пристигне, получателят има право да упражни срещу превозвача правата, произтичащи от договора за превоз.

Член 14

Упражняване на правата на изпращача и получателя

Изпращачът и получателят имат право съответно да упражнят всички предоставени им по член 12 и 13 права, всеки от свое име, независимо дали действа в свой интерес или в интерес на другия, при условие, че изпълнява наложените от договора за превоз задължения.

Член 15

Отношения между изпращача и получателя или взаимоотношения на трети лица

1. Член 12, 13 и 14 не засягат нито отношенията между изпращача и получателя, нито взаимоотношенията на трети лица, чиито права произтичат било от изпращача, било от получателя.

2. Разпоредбите на член 12, 13 и 14 могат да бъдат изменени само с изрична уговорка във въздушната товарителница или квитанцията за товар.

Член 16

Формалности на митнически, полицейски или други държавни органи

1. Изпращачът трябва да предостави такава информация и такива документи, каквито са необходими за изпълнение на формалностите на митнически, полицейски и други държавни органи, преди товарът да бъде предаден на получателя. Изпращачът е отговорен пред превозвача за всички вреди, причинени от липсата, недостатъчността или нередовността на такава информация или документи, освен ако вредите не са по вина на превозвача, неговите служители или агенти.

2. Превозвачът не е длъжен да проверява дали информацията или документите са точни или достатъчни.

ГЛАВА III

Отговорност за превозвача и размер на обезщетението за вреди

Член 17

Смърт и увреждане на пътници — повреда на багаж

1. Превозвачът е отговорен за вреда, понесена в случай на смърт или телесно увреждане на пътник, само при условие, че злополуката, която е причинила смъртта или увреждането, е възникнала на борда на въздухоплавателното средство или по време на качване или слизане.

2. Превозвачът е отговорен за вреда, понесена в случай на унищожаване, загуба или повреда на регистриран багаж, само при условие, че събитието, което е причинило унищожаването, загубата или повредата, е възникнало на борда на въздухоплавателното средство или по време, когато превозвачът е бил отговорен за регистрирания багаж. Превозвачът обаче не е отговорен, ако и доколкото вредата е възникнала поради присъщ на багажа дефект, качество или недостатък. В случай на нерегистриран багаж, включително лични вещи, превозвачът е отговорен, ако вредата е възникнала по негова вина или по вина на негови служители или агенти.

3. Ако превозвачът признае загуба на регистриран багаж или ако регистрираният багаж не е пристигнал при изтичане на 21 дни след датата, на която е трябвало да пристигне, пътникът има право да упражни срещу превозвача правата, които произтичат от договора за превоз.

4. По смисъла на тази конвенция терминът „багаж“ означава и регистриран багаж, и нерегистриран багаж, освен ако не е посочено друго.

Член 18

Повреда на товар

1. Превозвачът е отговорен за вреда, понесена в случай на унищожаване, загуба или повреда на товар, само при условие, че събитието, което е причинило вредата, е възникнало по време на въздушния превоз.

2. Превозвачът обаче не е отговорен, ако и доколкото докаже, че унищожението, загубата или повредата на товара са възникнали в резултат на едно или повече от следните обстоятелства:

- a) присъщ на този товар дефект, качество или недостатък;
- b) неправилна опаковка на този товар, направена от лице, различно от превозвача или неговите служители или агенти;
- b) акт на война или въоръжен конфликт;
- г) акт на държавен орган, извършен във връзка с влизането, излизането или транзитното преминаване на товара.

3. По смисъла на параграф 1 от този член въздушният превоз обхваща периода от време, през който превозвачът е отговорен за товара.

4. Периодът на въздушен превоз не обхваща никакъв превоз по суша, по море или по вътрешни водни пътища, извършен извън

летище. Ако обаче такъв превоз бъде извършен при изпълнението на договор за въздушен превоз с цел натоварване, доставка или претоварване, всяка вреда се счита до доказване на противното, че е възникнала в резултат от събитие, настъпило по време на въздушния превоз. Ако без съгласието на изпращача превозвачът замени било целия, или част от превоза, който е бил предвиден по договора между страните да бъде въздушен превоз, с друг начин на транспортиране, такъв превоз с друг начин на транспортиране се счита, че е в рамките на периода на въздушния превоз.

Член 19

Закъснение

Превозвачът е отговорен за вреда, причинена от закъснение при въздушния превоз на пътници, багаж или товари. Независимо от това превозвачът не носи отговорност за вреда, причинена от закъснение, ако докаже, че той и неговите служители и агенти са взели всички мерки, които разумно биха могли да се изискват за избягване на вредата, или че е било невъзможно той или те да вземат такива мерки.

Член 20

Освобождаване от отговорност

Ако превозвачът докаже, че вредата е причинена от или че за нея е допринесла небрежност, друго неправилно действие или бездействие на лицето, което иска обезщетение, или лицето, от което произтичат правата му, превозвачът изцяло или частично се освобождава от отговорност спрямо ишеца до степента, до която тази небрежност, неправилно действие или бездействие са причинили или допринесли за вредата. Когато поради смърт или увреждане на пътник лице, различно от пътника, търси обезщетение, по същия начин превозвачът изцяло или частично се освобождава от отговорност до степента, до която докаже, че вредата е причинена от или за нея е допринесла небрежност, друго неправилно действие или бездействие на този пътник. Този член се прилага спрямо всичките разпоредби за отговорност в тази конвенция, включително разпоредбата на член 21, параграф 1.

Член 21

Обезщетение в случай на смърт или увреждане на пътници

1. За вреди, възникнали съгласно член 17, параграф 1 и непревишаващи 100000 специални права на тираж за всеки пътник, превозвачът не може да изключи или ограничи отговорността си.

2. Превозвачът не е отговорен за вреди, възникнали съгласно член 17, параграф 1, до степента, до която те превишават 100000 специални права на тираж за всеки пътник, ако превозвачът докаже, че:

- a) тези вреди не са причинени от небрежност, друго неправилно действие или бездействие на превозвача или неговите служители или агенти; или

- б) тези вреди са причинени единствено от небрежност, друго неправилно действие или бездействие на трети страни.

Член 22

Лимити на отговорност по отношение на закъснение, багаж и товари

1. В случай на вреда, причинена от закъснение при превоз на лица, както е посочено в член 19, отговорността на превозвача по отношение на всеки пътник е ограничена до 4150 специални права на тираж.

2. При превоз на багаж отговорността на превозвача в случай на унищожаване, загуба, повреда или закъснение е ограничена до 1000 специални права на тираж за всеки пътник, освен ако пътникът е направил по време на предаване на регистрирания багаж на превозвача специална декларация за интерес от доставка в местоназначението и е заплатил допълнителна сума, ако случаят го изисква. В този случай превозвачът е отговорен да заплати сума, непревишаваща декларираната сума, освен ако докаже, че сумата е по-голяма от действителния интерес на пътника от доставка в местоназначението.

3. При превоз на товари отговорността на превозвача в случай на унищожаване, загуба, повреда или закъснение е ограничена до сумата от 17 специални права на тираж за всеки килограм, освен ако изпращачът е направил по време на предаване на пакета на превозвача специална декларация за интерес от доставка в местоназначението и е заплатил допълнителна сума, ако случаят го изисква. В този случай превозвачът е отговорен да заплати сума, непревишаваща декларираната сума, освен ако докаже, че сумата е по-голяма от действителния интерес на изпращача от доставка в местоназначението.

4. В случай на унищожаване, загуба, повреда или закъснение на част от товара или на съдържащ се в него предмет, теглото, което се взема под внимание при определяне на сумата, до която е ограничена отговорността на превозвача, е общото тегло само на въпросния пакет или пакети. Независимо от това, когато унищожаването, загубата, повредата или закъснението на част от товара или на съдържащ се в него предмет засягат стойността на другите пакети, включени в същата въздушна товарителница или в същата квитанция или ако такива не са издадени, в данните, съхранени чрез другото средство, посочено в член 4, параграф 2, общото тегло на този пакет или пакети също се взема под внимание при определяне лимита на отговорност.

5. Предходните разпоредби на параграф 1 и 2 на този член не се прилагат, ако бъде доказано, че вредата е причинена от действие или бездействие на превозвача, неговите служители или агенти, извършено с намерение да бъде причинена вреда или от груба небрежност и със знанието, че вероятно ще бъде причинена вреда; при условие, че в случай на такова действие или бездействие на служител или агент бъде също доказано, че служителят или агентът са действали в рамките на своите трудови задължения.

6. Определените в член 21 и в този член лимити не препятстват съда от присъждане в съответствие с прилаганото от него право

допълнително и на всичките или част от съдебните разноски и на другите разходи по делото, понесени от ищеца, включително лихва. Предходната разпоредба не се прилага, ако сумата на присъденото обезщетение, без съдебните разноски и други разходи по делото, не превишава сумата, предложена писмено от превозвача на ищеца в срок 6 месеца след датата на събитието, причинило вредата, или преди започване на съдебното дело, ако това е станало по-късно.

Член 23

Конверсия на монетарни единици

1. Сумите, посочени като специални права на тираж в тази конвенция, се счита, че се отнасят за специалните права на тираж, както са дефинирани от Международния валутен фонд. В случай на съдебно производство конверсията на сумите в национална валута се извършва според стойността на такава валута в специални права на тираж към датата на постановяване на съдебното решение. Стойността в специални права на тираж на националната валута на държава — страна, която е член на Международния валутен фонд, се изчислява по метод за оценка, прилаган от Международния валутен фонд в сила към датата на постановяване на съдебното решение за неговите операции и транзакции. Стойността в специални права на тираж на националната валута на държава — страна, която не е член на Международния валутен фонд, се изчислява по определен от тази държава начин.

2. Независимо от това, онези държави, които не са членове на Международния валутен фонд и чието законодателство не позволява прилагането на параграф 1 от този член, могат да декларират, по време на ратификацията или присъединяването или по всяко време след това, че лимитът на отговорност на превозвача, определен в член 21, се установява на сумата 1 500 000 монетарни единици на един пътник при съдебно производство на тяхна територия; 62500 монетарни единици на един пътник по отношение на член 22, параграф 1; 15000 монетарни единици на един пътник по отношение на член 22, параграф 2, и 250 монетарни единици на килограм по отношение на член 22, параграф 3. Тази монетарна единица отговаря на 65,5 милиграма злато с чистота 900 хилядни. Тези суми могат да бъдат конвертирани във въпросната национална валута в кръгли цифри. Конверсията на тези суми в национална валута се извършва в съответствие със законодателството на въпросната държава.

3. Изчисляването, посочено в последното изречение на параграф 1 на този член, и методът на конверсия, посочен в параграф 2 на този член, се извършват по такъв начин, че да изразят в националната валута на държавата — страна, доколкото е възможно, същата реална стойност на сумите по член 21 и 22, която би се получила в резултат от прилагането на първите три изречения на параграф 1 на този член. Държавите страни съобщават на депозитаря за начина на изчисляване по параграф 1 на този член или за резултата от конверсията по параграф 2 на този член, според случая, при депозиране на документа за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване към тази конвенция и когато настъпи промяна в някое от тях.

Член 24

Преразглеждане на лимитите

1. Без да се накърнява действието на разпоредбите на член 25 от тази конвенция и при условията на параграф 2 по-долу, определените в член 21, 22 и 23 лимити на отговорност се преразглеждат от депозитаря на интервали 5 години, като първото такова преразглеждане трябва да се осъществи в края на 5-ата година след датата на влизане в сила на тази конвенция или, ако конвенцията не влезе в сила в срок 5 години след датата на първото ѝ откриване за подписване, през първата година след влизането ѝ в сила, с посочване на инфлационен фактор, отговарящ на натрупания процент на инфлация от предишното преразглеждане насам или в първия случай от датата на влизане в сила на конвенцията. Размерът на процента на инфлация, който следва да се използва при определяне на инфлационния фактор, е средно претеглената стойност на годишните проценти на увеличаване или намаляване на индексите на потребителските цени на държавите, чиито валути образуват специалните права на тираж, посочени в член 23, параграф 1.

2. Ако посоченото в предходния параграф преразглеждане доведе до извода, че инфлационният фактор е надвишил 10 %, депозитарят уведомява държавите — страни по конвенцията за преразглеждане на лимитите на отговорност. Всяко такова преразглеждане влиза в сила 6 месеца след съобщаването му на държавите — страни по конвенцията. Ако в срок 3 месеца след съобщаването му на държавите — страни по конвенцията мнозинство от тях заявят своето несъгласие, преразглеждането не влиза в сила и депозитарят отнася въпроса до събирането на държавите — страни по конвенцията. Депозитарят уведомява незабавно всички държави — страни по конвенцията за влизането в сила на всяко преразглеждане.

3. Независимо от параграф 1, описаната в параграф 2 на този член процедура се прилага по всяко време при условие, че една трета от държавите — страни по конвенцията изразят желание за това и при условие, че инфлационният фактор, посочен в параграф 1, е надвишил 30 % от предишното преразглеждане насам или от датата на влизане в сила на тази конвенция, ако не е имало предишно преразглеждане. Последващи преразглеждания с използване на процедурата, описана в параграф 1 на този член, се провеждат на интервали 5 години, считано от края на 5-ата година след датата на преразглежданията по тази алинея.

Член 25

Уговаряне на лимити

Превозвач може да уговори, че договорът за превоз е предмет на по-високи лимити на отговорност от предвидените в тази конвенция или не е предмет на каквито и да било лимити на отговорност.

Член 26

Нищожност на договорни разпоредби

Всяка разпоредба, целяща да освободи превозвача от отговорност или да установи по-нисък лимит на отговорност от определения в тази конвенция, се счита за нищожна и недействителна, но

нищожността на всяка такава разпоредба не води до нищожност на целия договор, който остава подчинен на разпоредбите на тази конвенция.

Член 27

Свобода на договаряне

Нишо в тази конвенция не възпрепятства превозвача да откаже сключване на договор за превоз, да се откаже от право на защита по конвенцията или да определи условия, които не противоречат на разпоредбите на тази конвенция.

Член 28

Авансови плащания

В случай на злополука с въздухоплавателно средство, довела до смърт или увреждане на пътници, превозвачът, ако това е предвидено от неговото национално законодателство, извършва без забавяне авансови плащания на физическо лице или лица, които имат право на иск за обезщетение, за удовлетворяване на неотложните икономически нужди на такива лица. Тези авансови плащания не представляват признаване на отговорност и могат да бъдат приспаднати от всякакви суми, заплатени впоследствие от превозвача като обезщетения.

Член 29

Основание за искове

При превоза на пътници, багаж и товари всяко съдебно дело за обезщетения на каквото и да е основание било по тази конвенция, по договор, при закононарушение или на всяко друго основание може да се заведе само при условията и при съблюдаване на лимитите на отговорност, установени в тази конвенция, без това да предрешава въпроса кои лица имат право да завеждат дело и какви са съответните им права. При всяко такова дело наказателните, назидателните или всякакви други некомпенсационни обезщетения не подлежат на възстановяване.

Член 30

Служители, агенти — сумиране на искове

1. Ако бъде заведено дело срещу служител или агент на превозвач, произтичащо от вреди, разгледани в конвенцията, служителят или агентът, ако докажат, че са действали в рамките на трудовите си задължения, имат право да се възползват от условията и лимитите на отговорност, на които има право да се позове самият превозвач съгласно тази конвенция.

2. Сборът от сумите, които подлежат на възстановяване от превозвача, от неговите служители и агенти, в този случай не може да надвишава указаните лимити.

3. С изключение на превоза на товари разпоредбите на параграф 1 и 2 на този член не се прилагат, ако бъде доказано, че вредите са причинени от действие или бездействие на служител или агент, извършени с намерение да бъдат причинени щети, или поради груба небрежност и със знанието, че вероятно ще бъдат причинени вреди.

Член 31**Своевременно уведомяване за жалби**

1. Получаването на регистриран багаж или товар от лицето, което има право да ги получи, без да бъде отправена жалба, представлява доказателство до доказване на противното, че багажът или товарът са били доставени в добро състояние и в съответствие с документа за превоз или с данните, съхранени чрез другото средство, посочено в член 3, параграф 2 и член 4, параграф 2.

2. В случай на вреди лицето, което има право да получи доставката, трябва да отправи жалба до превозвача незабавно след откриване на вредите, но не по-късно от 7 дни от датата на получаване на регистриран багаж и 14 дни от датата на получаване на товара. В случай на закъснение жалбата трябва да бъде отправена не по-късно от 21 дни, считано от датата, на която багажът или товарът са били предоставени на негово или нейно разположение.

3. Всяка жалба трябва да бъде в писмена форма и да бъде връчена или изпратена в посочените срокове.

4. Ако не бъде отправена жалба в посочените срокове, срещу превозвача не може да се заведе дело, освен в случай на измама от негова страна.

Член 32**Смърт на лице, което носи отговорност**

В случай на смърт на лице, което носи отговорност, дело за обезщетение се завежда съгласно условията на тази конвенция срещу онези, които по законен ред представляват неговото или нейното имущество.

Член 33**Юрисдикция**

1. Дело за обезщетение трябва да се заведе по избор на ищеца на територията на една от държавите — страни по конвенцията било пред съда по постоянно седалище на превозвача, или по неговото основно място на дейност, или по мястото на дейност на превозвача, чрез което е сключен договорът, или пред съда в местоназначението.

2. По отношение на вреди, възникнали в резултат на смърт или увреждане на пътник, дело може да се заведе пред едно от съдилищата, посочени в параграф 1 на този член, или на територията на държава — страна по конвенцията, в която по времето на злополуката се намира основното и постоянно местожителство на пътника и към или от която превозвачът извършва услуги за въздушен превоз на пътници било със собствено въздухоплавателно средство, или с въздухоплавателно средство на друг превозвач по търговско споразумение и в която този превозвач осъществява дейността си за въздушен превоз на пътници, използвайки помещения, наети или притежавани от самия превозвач или от друг превозвач, с който той има търговско споразумение.

3. За целите на параграф 2:

а) „търговско споразумение“ е споразумение, различно от споразумение за търговско представителство, сключено между превозвачи във връзка с предоставянето на съвместни услуги за въздушен превоз на пътници;

б) „основно и постоянно местожителство“ е установеното и постоянно жилище на пътника по време на злополуката; националността на пътника не е определящ фактор в това отношение.

4. Процедурните въпроси се уреждат от правото на съда, сезиран по случая.

Член 34**Арбитраж**

1. В съответствие с разпоредбите на този член страните по договора за превоз на товари могат да се уговорят, че всеки спор, свързан с отговорността на превозвача по тази конвенция, се урежда чрез арбитраж. Такова споразумение трябва да се изготви в писмена форма.

2. Арбитражното производство по избор на тържителя се провежда в рамките на една от посочените в член 33 юрисдикции.

3. Арбитърът или арбитражният съд прилагат разпоредбите на тази конвенция.

4. Разпоредбите на параграф 2 и 3 на този член се считат за съставна част от всяка арбитражна клауза или споразумение и всяко условие на такава клауза или споразумение, което е несъвместимо с тях, се счита за нищожно и недействително.

Член 35**Давностен срок за завеждане на дела**

1. Правото на обезщетение се погасява, ако не бъде заведен иск в срок две години, считано от датата на пристигане в местоназначението, или от датата, на която въздухоплавателното средство е трябвало да пристигне, или от датата, на която превозът е преустановен.

2. Методът за изчисляване на този срок се определя от правото на съда, сезиран по случая.

Член 36**Последователен превоз**

1. В случай на превоз, който следва да бъде извършен от различни последващи превозвачи, и отговаря на даденото в член 1, параграф 3 определение, всеки превозвач, който приема пътници, багаж или товари, е подчинен на установените в тази конвенция правила и се счита за една от страните по договора за превоз, доколкото договорът има отношение към тази част от превоза, която се извършва под негов надзор.

2. В случай на превоз от такова естество пътникът или всяко лице, което има право на обезщетение по отношение на пътника, може да заведе дело само срещу превозвача, извършил превоза, по време на който са възникнали злополуката или закъснението, освен в случаите, когато по изрично споразумение първият превозвач е поел отговорността за цялото пътуване.

3. По отношение на багаж или товар пътникът или изпращачът имат право да заведат дело срещу първия превозвач, а пътникът или получателят с право на приемане на доставката имат право да заведат дело срещу последния превозвач и, освен това, всеки от тях може да заведе дело срещу превозвача, извършил превода, по време на който е възникнало унищожаването, загубата, повредата или закъснението. Тези превозвачи са отговорни заедно и поотделно пред пътника или пред изпращача, или пред получателя.

Член 37

Право на регрес срещу трети страни

Нищо в тази конвенция не предрешава въпроса дали лице, отговорно за вреди в съответствие с нейните разпоредби, има право на регрес срещу всяко друго лице.

ГЛАВА IV

Комбиниран превоз

Член 38

Комбиниран превоз

1. В случай на комбиниран превоз, извършен отчасти по въздух и отчасти чрез какъвто и да е друг начин на превоз, разпоредбите на тази конвенция се прилагат при условията на член 18, параграф 4 само за въздушния превоз при условие, че въздушният превоз отговаря на условията на член 1.

2. Нищо в тази конвенция не възпира страните, в случай на комбиниран превоз, от вписване в документа за въздушен превоз на условия, отнасящи се до другите начини на превоз, при условие, че разпоредбите на тази конвенция относно въздушния превоз са спазени.

ГЛАВА V

Въздушен превоз, извършен от лице, различно от превозвача по договора

Член 39

Превозвач по договор — действителен превозвач

Разпоредбите на тази глава се прилагат, когато лице (наричано по-долу „превозвачът по договор“) в качеството си на основна страна сключи договор за превоз, уреждан от тази конвенция, с пътник или изпращач или с лице, действало от името на пътника или изпращача, а друго лице (наричано по-долу „действителен превозвач“) извърши по силата на упълномощаване от превозвача по договора целия или част от превода, но по отношение на такава част не се явява последователен превозвач по смисъла на тази конвенция. Упълномощаването се приема за дадено при липсата на доказателство за противното.

Член 40

Съответна отговорност на превозвача по договора и на действителния превозвач

Ако един действителен превозвач извърши целия или част от превода, който в съответствие с посочения в член 39 договор се урежда от тази конвенция, то и превозвачът по договора, и действителният превозвач са подчинени на правилата на тази конвенция, освен ако не е предвидено друго в тази глава, първият по отношение на целия превоз, предвиден в договора, а вторият единствено за превода, който извършва.

Член 41

Взаимна отговорност

1. Действията или бездействията на действителния превозвач и на неговите служители и агенти, действащи в рамките на трудовите си задължения, се считат по отношение на извършения от действителния превозвач превоз също и за такива на превозвача по договора.

2. Действията или бездействията на превозвача по договора и на неговите служители и агенти, действащи в рамките на трудовите си задължения, се считат по отношение на извършения от действителния превозвач превоз също и за такива на действителния превозвач. Независимо от това, споменатите действия или бездействия не излагат действителния превозвач на отговорност, превишаваща посочените в член 21, 22, 23 и 24 суми. Всяко специално споразумение, по което превозвачът по договора поеме задължения, които не са наложени от тази конвенция, или всеки отказ от права или защита, предоставени от тази конвенция, или всяка специална декларация за интерес от доставка в местоназначението, предвидена в член 22, не засягат действителния превозвач, освен ако той не се е съгласил на това.

Член 42

Адресат на жалби и нареждания

Всяка жалба или нареждане, отправени в съответствие с тази конвенция до превозвача, имат същата сила независимо дали са адресирани до превозвача по договора или до действителния превозвач. Независимо от това, посочените в член 12 нареждания имат сила само ако са адресирани до превозвача по договора.

Член 43

Служители и агенти

По отношение на извършен от действителния превозвач превоз всеки служител или агент на този превозвач или на превозвача по договора има право, ако докаже, че е действал в рамките на трудовите си задължения, да се възползва от условията и лимитите на отговорност, които се прилагат по силата на тази конвенция спрямо превозвача, чиито служители или агенти са те, освен ако бъде доказано, че са действали по начин, който не позволява да се позовават на лимитите на отговорност в съответствие с тази конвенция.

Член 44

Сумиране на обезщетения

По отношение на превоз, извършен от действителния превозвач, сборът на сумите, подлежащи на възстановяване от този превозвач и превозвача по договора и от техните служители и агенти, действащи в рамките на трудовите си задължения, не може да превишава най-високата сума, която може да се присъди по тази конвенция било срещу превозвача по договора, или срещу действителния превозвач, но никое от упоменатите лица няма да е отговорно за сума, превишаваща приложимия спрямо него лимит.

Член 45

Адресат на жалби

По отношение на превоз, извършен от действителния превозвач, дело за обезщетение може да се заведе срещу този превозвач или срещу превозвача по договора или срещу двамата заедно или поотделно по избор на ищеца. Ако делото е заведено само срещу единия от тези превозвачи, този превозвач има право да изиска присъединяване на другия превозвач към съдебното производство, като процедурата за такова присъединяване и неговите последствия се уреждат от правото на съда, сезиран по случая.

Член 46

Допълнителна юрисдикция

Всяко дело за обезщетение, предвидено в член 45, трябва да се завежда по избор на ищеца на територията на една от държавите — страни по конвенцията, било пред съд, в който може да се заведе дело срещу превозвача по договора на основание на член 33, или пред съд с юрисдикция на мястото, където се намира седалището на действителния превозвач или неговото основно място на дейност.

Член 47

Нищожност на договорни разпоредби

Всяка договорна разпоредба, с която се цели освобождаване на превозвача по договора или на действителния превозвач от отговорност по тази глава или установяване на по-нисък лимит на отговорност от приложимия съгласно тази глава, се счита за нищожна и недействителна, но нищожността на такава разпоредба не води до нищожност на целия договор, който остава подчинен на разпоредбите на тази глава.

Член 48

Взаимоотношения между превозвача по договор и действителния превозвач

С изключение на предвиденото в член 45 нищо от тази глава не засяга правата и задълженията на превозвачите, съществуващи помежду им, включително всякакви права на регрес или обезщетяване.

ГЛАВА VI

Други разпоредби

Член 49

Задължително прилагане

Всяка клауза, съдържаща се в договора за превоз, и всички специални споразумения, сключени преди причиняването на вредата, чрез които страните целят да нарушат установените с тази конвенция правила, независимо дали посредством определяне на приложимото право или чрез изменение на правилата относно юрисдикцията, са нищожни и недействителни.

Член 50

Застраховка

Държавите — страни по конвенцията изискват от своите превозвачи да поддържат подходяща застраховка, покриваща отговорността им по тази конвенция. Държава — страна по конвенцията, до която превозвач извършва полети, може да изиска от този превозвач да предостави доказателство, че поддържа подходяща застраховка, покриваща отговорността му по тази конвенция.

Член 51

Превоз, извършен при извънредни обстоятелства

Разпоредбите на член 3 до член 5, 7 и 8, свързани с документирането на превоза, не се прилагат в случай на превоз, извършен при извънредни обстоятелства извън нормалната сфера на дейност на превозвача.

Член 52

Определение за дни

Изразът „дни“, когато се използва в тази конвенция, означава календарни, а не работни дни.

ГЛАВА VII

Заклучителни разпоредби

Член 53

Подписване, ратифициране и влизане в сила

1. Тази конвенция е открита за подписване в Монреал на 28 май 1999 г. от държавите, участващи в Международната конференция по въздушно право, проведена в Монреал от 10 до 28 май 1999 г. След 28 май 1999 г. конвенцията е открита за подписване от всички държави в Главната квартира на Международната организация за гражданско въздухоплаване в Монреал, докато влезе в сила съгласно параграф 6 на този член.

2. Тази конвенция е открита по същия начин за подписване от регионални организации за икономическа интеграция. По смисъла на тази конвенция „регионална организация за икономическа интеграция“ е всяка организация, учредена от суверенни държави от даден регион, която е компетентна по отношение на някои въпроси от тази конвенция и е надлежно упълномощена да подписва и да ратифицира, приема, одобрява или да се присъединява към тази конвенция. Всяко позоваване на „държава — страна по конвенцията“ или „държави — страни по конвенцията“ в тази конвенция, различно от това в член 1, параграф 2, член 3, параграф 1, точка б), член 5, точка б), член 23, 33, 46 и член 57, точка б), се отнася също и до регионална организация за икономическа интеграция. За целите на член 24 позоваването на „мнозинство от държавите — страни по конвенцията“ и „една трета от държавите — страни по конвенцията“ не се отнася до регионална организация за икономическа интеграция.

3. Тази конвенция е предмет на ратификация от държавите и от регионалните организации за икономическа интеграция, които са я подписали.

4. Всяка държава или регионална организация за икономическа интеграция, която не подпише тази конвенция, може да я приеме, одобри или да се присъедини към нея по всяко време.

5. Документите за ратификация, приемане, одобряване или присъединяване се депозират при Международната организация за гражданско въздухоплаване, която с настоящото се определя за депозитар.

6. Тази конвенция влиза в сила на шестдесетия ден след датата на депозиране при депозитаря на тридесетия документ за ратификация, приемане, одобряване или присъединяване спрямо държавите, които са депозирали такъв документ. За целите на този параграф документ, депозиран от регионална организация за икономическа интеграция, не се брои.

7. По отношение на други държави и други регионални организации за икономическа интеграция тази конвенция влиза в сила шестдесет дни след датата на депозиране на документ за ратификация, приемане, одобряване или присъединяване.

8. Депозитарят уведомява незабавно всички подписали конвенцията и държавите — страни по конвенцията, за:

- a) всяко подписване на тази конвенция и датата на същото;
- б) всяко депозиране на документ за ратификация, приемане, одобряване или присъединяване и датата на същото;
- в) датата на влизане в сила на тази конвенция;
- г) датата на влизане в сила на всяко преразглеждане на лимитите на отговорност, установени по тази конвенция;
- д) всяко денонсиране по член 54.

Член 54

Денонсиране

1. Всяка държава — страна по конвенцията може да денонсира тази конвенция чрез писмено уведомление до депозитаря.
2. Денонсирането влиза в сила сто и осемдесет дни след датата, на която уведомлението е получено от депозитаря.

Член 55

Взаимна връзка с други документи на Варшавската конвенция

Тази конвенция има предимство пред всякакви правила, приложими към международния въздушен превоз:

1. Между държави — страни по тази конвенция по силата на това, че тези държави съвместно са страни по:
 - a) Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г. (наричана по-долу Варшавската конвенция);
 - б) Протокола за изменение на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., изготвен в Хага на 28 септември 1955 г. (наричан по-долу Хагския протокол);
 - в) Конвенцията, допълваща Варшавската конвенция, за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, извършван от лице, различно от превозвача по договора, подписана в Гуадалахара на 18 септември 1961 г. (наричана по-долу Гуадалахарската конвенция);
 - г) Протоколът за изменение на конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., изменена от Протокола, изготвен в Хага на 28 септември 1955 г., подписан в гр. Гватемала на 8 март 1971 г. (наричан по-долу Протоколът от гр. Гватемала);
 - д) Допълнителни протоколи с номера от 1 до 3 и Монреалския протокол № 4 за изменение на Варшавската конвенция, изменена от Хагския протокол, или Варшавската конвенция, изменена както от Хагския протокол, така и от Протокола от гр. Гватемала, подписани в Монреал на 25 септември 1975 г. (наричани по-долу Монреалски протоколи); или
2. На територията на всяка отделна държава — страна по тази конвенция по силата на това, че тази държава е страна по един или повече от документите, посочени в точки от „а“ до „д“ по-горе.

Член 56

Държави с повече от една правна система

1. Ако една държава има две или повече териториални единици, в които се прилагат различни правни системи по отношение на въпроси, разглеждани от тази конвенция, тя може да декларира по време на подписване, ратифициране, приемане, одобряване или присъединяване, че конвенцията се прилага спрямо всички нейни териториални единици или спрямо само една или няколко от тях, и може да измени тази си декларация, като представи друга декларация по всяко време.

2. Всяка такава декларация се съобщава на депозитаря и в нея изрично се посочват териториалните единици, спрямо които се прилага конвенцията.

3. По отношение на държава — страна по конвенцията, която е направила такава декларация:

- а) позоваванията в член 23 на „национална валута“ се тълкуват като позоваване на валутата на съответната териториална единица на тази държава; и
- б) позоваването в член 28 на „национално законодателство“ се тълкува като позоваване на законодателството на съответната териториална единица на тази държава.

Член 57

Резерви

По отношение на тази конвенция не могат да се правят резерви с изключение на това, че държава — страна по конвенцията може по всяко време да заяви чрез уведомление, адресирано до депозитаря, че конвенцията не се прилага спрямо:

- а) международен въздушен превоз, изпълняван и извършван пряко от тази държава — страна по конвенцията с нетърговски цели във връзка с осъществяването на нейните функции и задължения като суверенна държава; и/или
- б) превоз на лица, товари и багаж за нейните военни власти с въздухоплавателни средства, регистрирани в тази държава — страна по конвенцията или наети от нея, целият капацитет на които е запазен от такива власти или от тяхно име.

В УВЕРЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните пълномощни представители, имайки надлежни пълномощия, подписаха тази конвенция.

ИЗГОТВЕНО в Монреал на 28-ия ден от месец май през хиляда деветстотин деветдесет и девета година на английски, арабски, китайски, френски, руски и испански език, като всички текстове имат еднаква достоверност. Тази конвенция остава депозирена в архивите на Международната организация за гражданско въздухоплаване, а заверени копия от нея ще бъдат предадени от депозитаря на всички държави — страни по конвенцията, както и на всички държави — страни по Варшавската конвенция, Хагския протокол, Гуадалахарската конвенция, Протокола от гр. Гватемала и Монреалските протоколи.